

แนวทางและมาตรการรณรงค์เพื่อสืบสานคุณค่าทางวัฒนธรรมเนื่องในประเพณีสงกรานต์

พุทธศักราช ๒๕๖๖

“สืบสานสงกรานต์วิถีไทย ร่วมสานใจ สู่สากล”

สืบสานสงกรานต์วิถีไทย

- การจัดกิจกรรมสืบสานและส่งเสริมประเพณีสงกรานต์ที่ทรงคุณค่าสาระอันดีงาม
- การจัดกิจกรรมสืบสานประเพณีสงกรานต์อย่างสร้างสรรค์
- การส่งเสริมประเพณีสงกรานต์ให้เป็นที่ประเพณีที่ยั่งยืนด้านสังคม ได้แก่ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ การเคารพและปฏิบัติตามกฎจราจรและกฎหมายอื่นๆ ตลอดจนการปลอดภัยจากโรคและภัยสุขภาพของประชาชน
- การสืบสานคุณค่าสาระของวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีอัตลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นตามภูมิหลังของวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน
- การเคารพสิทธิมนุษยชนในการเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีสงกรานต์ของประชาชน

การเสนอประเพณีสงกรานต์ในประเทศไทย เป็นรายการตัวแทนมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ
ต่อยูเนสโก

“สืบสานสงกรานต์วิถีไทย ร่วมสานใจ สู่สากล”

ประเพณีสงกรานต์ได้รับการอนุรักษ์ ส่งเสริม และสืบสาน ตลอดจนมีการเผยแพร่ต่อชาวต่างชาติตามหลักคุณค่าสาระของประเพณีที่แท้จริงอย่างยั่งยืน ในฐานะที่เป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของไทย โดยความร่วมมือของทุกองค์การในพื้นที่

ร่วมสานใจ สู่สากล

- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับประเพณีสงกรานต์ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระหว่างประเทศ
- การเผยแพร่คุณค่าสาระของประเพณีสงกรานต์ที่แท้จริงต่อชาวต่างชาติ
- การสร้างความตระหนักรู้ต่อประชาชนชาวไทยเกี่ยวกับประเพณีสงกรานต์ที่มีโอกาสได้รับการพิจารณาจากยูเนสโกให้ขึ้นทะเบียนเป็นรายการตัวแทนมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ
- รณรงค์ให้ประชาชนสืบสานคุณค่าสาระของประเพณีสงกรานต์และอัตลักษณ์ความเป็นไทยในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างการรับรู้อัตลักษณ์ความเป็นไทยในประเพณีสงกรานต์ต่อชาวต่างชาติ
- การสนับสนุนประเพณีสงกรานต์ตามแนวคิด Soft Power ด้านอนุรักษ์และขับเคลื่อนเทศกาลประเพณีสู่ระดับโลก

ความสำคัญของการจัดทำแนวทางและมาตรการรองรับเพื่อสืบสานคุณค่าทางวัฒนธรรมเนื่องในประเพณีสงกรานต์ พุทธศักราช ๒๕๖๖ “สืบสานสงกรานต์วิถีไทย ร่วมสานใจสู่สากล”

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๓ เห็นชอบให้เสนอประเพณีสงกรานต์ในประเทศไทย เป็นรายการตัวแทนมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติต่อยูเนสโก เนื่องจากประเพณีสงกรานต์มีการเฉลิมฉลองทั่วทุกพื้นที่ของประเทศไทยตามภูมิหลังทางชาติพันธุ์ วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมที่แตกต่างกัน อันบ่งชี้ถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีจุดร่วมกันเพียงหนึ่งเดียว ทั้งยังสะท้อนถึงความสามารถในการสร้างสรรค์ของมนุษย์ ตลอดจนการขึ้นทะเบียนสงกรานต์ในประเทศไทยจะกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ทั้งในประเทศที่มีความเชื่อที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน ตลอดจนเปิดโอกาสให้ทุกกลุ่มคนได้เข้าร่วมประเพณีอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน โดยขณะนี้กระบวนการดังกล่าวอยู่ระหว่างการพิจารณาของยูเนสโก

๑. แนวคิด “สืบสานสงกรานต์วิถีไทย ร่วมสานใจ สู่สากล” สื่อความหมายได้ ดังนี้

๑) สืบสานสงกรานต์วิถีไทย หมายถึง การอนุรักษ์ สืบสานและส่งเสริมประเพณีสงกรานต์ที่ทรงคุณค่า สาระอันดีงาม และการปฏิบัติตามแบบของประเพณีวัฒนธรรมที่เหมาะสมของแต่ละท้องถิ่นตามภูมิหลังของวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยยังคงแก่นแท้ของประเพณีที่มีร่วมกัน ซึ่งสะท้อนถึงการแสดงออกที่งดงาม อ่อนโยน เอื้ออาทร มีน้ำใจไมตรีให้แก่กันและกัน และบรรยากาศแห่งการแสดง ความกตัญญูที่สามารถแสดงออกได้ ต่อครอบครัว บรรพบุรุษ บิดามารดา ผู้มีพระคุณ ตลอดจนศาสนาและความเชื่อที่นับถือ นอกจากนี้ยังรวมถึงค่านิยมในการเคารพมาตรการรักษาความปลอดภัยในช่วงประเพณีสงกรานต์ และการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด รวมถึงการเคารพในสิทธิมนุษยชน

๒) ร่วมสานใจ สู่สากล หมายถึง การส่งเสริมการเผยแพร่คุณค่าสาระที่ดีงามของประเพณีสงกรานต์ในฐานะที่เป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของไทย และการปฏิบัติตามแบบของประเพณีวัฒนธรรมที่เหมาะสมของแต่ละท้องถิ่นตามภูมิหลังของวัฒนธรรมที่แตกต่างกันสู่สายตาชาวต่างชาติ อีกทั้งมีการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับประเพณีสงกรานต์ในต่างประเทศ ตลอดจนมีการสร้างความตระหนักรู้และวางแผนต่อประเพณีสงกรานต์ของประชาชนชาวไทยในฐานะที่ประเพณีสงกรานต์เป็นประเพณีที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของความเป็นไทยในทุกภูมิภาค และเป็นหนึ่งในแนวคิด Soft Power ด้านอนุรักษ์และขับเคลื่อนเทศกาล ประเพณีสู่ระดับโลกของรัฐบาล โดยอาศัยการบูรณาการจากทุกภาคส่วน ประกอบด้วย ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

๒. แนวทางและมาตรการรองรับ เพื่อดำเนินการประเพณีสงกรานต์ พุทธศักราช ๒๕๖๖

๑) การรองรับเรื่อง “สืบสานสงกรานต์วิถีไทย” ประกอบด้วย

๑.๑ ขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาจัดกิจกรรมในประเพณีสงกรานต์ โดยเน้นเรื่องคุณค่าและสาระของวัฒนธรรม ประเพณี การท่องเที่ยวและสุขภาพ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่นที่มีภูมิหลังของวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

๑.๒ ส่งเสริมให้จังหวัดต่างๆ ใช้พื้นที่จัดกิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรมใน ประเพณี สงกรานต์ ร่วมกันสืบสานประเพณีที่ดีงาม เหมาะสม

๑.๓ รมรณรงค์ให้ประชาชนสืบสานคุณค่าสาระและสิ่งที่ดีของประเพณีสงกรานต์ เช่น การทำความสะอาดบ้านเรือน วัด ศาสนสถานที่น่าถือ สถานที่สาธารณะ ทำบุญตักบาตร ปฏิบัติธรรม ฟังเทศน์ สรงน้ำพระพุทธรูป ขอพรผู้สูงอายุ

๑.๔ รมรณรงค์ให้แต่งกายด้วยชุดสุภาพ ใช้ผ้าไทย ผ้าท้องถิ่น หรือชุดไทยย้อนยุค เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ

๑.๕ ขอความร่วมมือหน่วยงานต่าง ๆ สนับสนุนศิลปินพื้นบ้านในการจัดกิจกรรม การละเล่น และการแสดงทางวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ตามแนวทางมาตรการเทศกาลสงกรานต์ ๒๕๖๖ เพื่อเป็นการถ่ายทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม และให้เด็ก เยาวชน ประชาชนทั่วไปได้ร่วมกันสืบสาน ประเพณี โดยคำนึงถึงวัฒนธรรมที่ถูกต้องเหมาะสม และร่วมกันเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม

๑.๖ รมรณรงค์ให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีสงกรานต์โดยคำนึงถึงหลัก สิทธิมนุษยชน เช่น การไม่คุกคามทางเพศ การเคารพและให้เกียรติผู้ที่ไม่ประสงค์จะเล่นสาดน้ำสงกรานต์ การไม่สร้างความเดือดร้อนต่อผู้อื่น การไม่สร้างความวุ่นวายหรือความเดือดร้อนในที่สาธารณะ เป็นต้น

๑.๗ ขอความร่วมมือประชาชนที่ขับขี่ยานพาหนะและใช้ถนนหนทางให้ปฏิบัติตาม กฎหมาย กฎจราจรอย่างเคร่งครัด รวมถึงช่วยสอดส่อง หรือแจ้งเจ้าหน้าที่ในกรณีพบเห็นผู้ที่ปฏิบัติตน ไม่เหมาะสม

๑.๘ การดำเนินการจัดงานตามคำแนะนำในการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อของกระทรวงสาธารณสุข เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำโรค รวมถึง โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ขณะเดียวกันก็คำนึงถึงมาตรการรักษาความปลอดภัยในช่วง ประเพณีสงกรานต์ และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด รวมถึงการรักษาความปลอดภัยในด้านอื่น ๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒) การรณรงค์เรื่อง “ร่วมสานใจ สู่สากล” ประกอบด้วย

๒.๑ ส่งเสริมภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรม เกี่ยวกับประเพณีสงกรานต์ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระหว่างประเทศ

๒.๒ ส่งเสริมภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน ในการเผยแพร่คุณค่าสาระของประเพณี สงกรานต์ที่แท้จริงของต่อชาวต่างชาติ

๒.๓ ส่งเสริมภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน ในการสร้างความตระหนักรู้ต่อประชาชน เกี่ยวกับประเพณีสงกรานต์ในประเทศไทย รวมถึงการสร้าง ความภาคภูมิใจและหวงแหนในประเพณีสงกรานต์ ต่อประชาชนชาวไทยในฐานะที่เป็นประเพณีที่ชาวต่างชาติให้ความสนใจ และมีโอกาสได้รับการพิจารณาจาก ยูเนสโกให้ขึ้นทะเบียนเป็นรายการตัวแทนมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ

๒.๔ รมรณรงค์ให้ประชาชนสร้างอัตลักษณ์ความเป็นไทยในการเข้าร่วมกิจกรรมประเพณี สงกรานต์ เช่น แต่งกายด้วยชุดสุภาพผ้าไทย ผ้าท้องถิ่น หรือชุดไทยย้อนยุค เพื่อสร้างภาพลักษณ์ และเพื่อสร้างการรับรู้อัตลักษณ์ความเป็นไทยในประเพณีสงกรานต์ต่อชาวต่างชาติ
